

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Martinii Tridentini E Societate Jesu Sinicae Historiae Decas Prima

Martini, Martino

Monachii, 1658

Vigesimus Imperator Utingus. Imperavit annis LIX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11848

ceptorum disciplinâ educatus est à puero; sed ut primùm ab ijs liber & sui juris, rei Sinicæ arbitrium obtinuit; salutaria monita oblitus, & tanquam laxatis libertatis habenis, vestigia patris ingressus purpuratis insuper assentando virtutis nondum adultæ nervos elidentibus, libidine, inertia, levitate insignis fuit. Usque adeò in malum proni sumus, metu soluti; maximè si mali laudatores accesserint. Hujus memoriam illustravit utcunq; filius imperij ab eo relictus heres; quo fortasse meliorem admirabilioremve Sinæ non habuere. Id adeò nunc videamus.

VIGESIMUS IMPERATOR UUTINGUS.

Imperavit annis LIX.

Adolescens patrem morte amisit; quam insolitâ tristitiâ ac dolore luxit, nullum signum gratæ voluntatis in eum omittens. Cyclo 29. anno 54. ante Christum 1324. Pietas enim, ut suprâ ostendimus, præcipuè adversus parentes mortuos Sinis semper sanctissima fuit. Pietas in de functum patrem. UUTINGUS ergo, ut palàm faceret omnibus, quâ esset erga demortuum parentem observantiâ, Campano, Colao suo seu adjutori tradidit imperium. Ipse prope sepulchrum paternum exstructâ ædiculâ toto triennio delitescens, non inerti tamen otio interim marcebat; sed quæ optima gubernandi ratio, quæ virtutes ad eam maximè necessaria, secretâ æstimatione pensabat. Regis diuturnum silentiû. Silentio, quod mirere, tam severè addictus, ut ne verbum quidem eo tempore cum quoquam loqueretur. Omnis ei sermo cum Cælo solo fuit, præter virtutem ab eo nihil opranti. Sed nec soluto luctûs obsequio in palatium reversus loquebatur. Cujus silentij pertinaciam demirati ordines atque magistratus denique alloquendum, censuere. Adeunt igitur ad illum unâ omnes; è quibus unus omnium loco hac oratione usus, *Sapientes, inquit, & altâ quadam mente præditos, virtute velut humana vita regulâ cumprimis decet, alijs rectâ vivendâ speciem esse. Quod cò magis, Imperator, tibi faciendum, quò altiore solio emines, virtute ac sapientiâ singulari, & à Cælo datâ conspicuus, oprimo publico, summâ tui nominis commendatione. Sed hanc laudem facili*

K 2

adbus

factis adhuc, non perinde dictis implevisti. Loquere oportet, quod unum deest laudibus tuis. Qui præest omnibus, quomodo dicto audientem habebit populum, si tacet ipse semper, & cuncta dissimulat? Facta tua quamvis usquequaque clara, nisi animentur voce, nec vim nec imitationem habent. Ergo tandem loquere; ab ore tuo pendemus omnes, & optamus simul, ut, quemadmodum factis adhuc, ita in posterum dictis exemplum nobis fias.

His auditis Imperator conticuit. Non quasi offenderetur; sed quia morem suum sequebatur, ut scripto responderet. Illud autem erat huiusmodi. Scio meas partes esse, ut rectè atque ordine omnia dispensem ac disponam. At veritus, ne imbecillitas mea longè deflectisset à majorum meorum virtute; simul & scientiâ recti; obstinatiores fui ad silentium. Interea cum à supremo Imperatore supplex contenderem, ut ea suggereret mihi, quæ ad rempub. bene administrandam sunt necessaria; obsecrationem meam haud aspernari visus est, oblatâ per somnum specie huiusmodi. Videbam enim hominem formâ statâ, cuius imago tam fideliter animo infixâ hæret, ut si quem similia lineamenta gerentem obviam habeam, facile agniturus sim. Illum supremum Præfectum cooptare monitus, consueque indixi silentium mihi, quoad eum invenero. En ejus figuram in tabellâ depictam eo prorsus modo, quo à celo est objecta mihi, vobis represento. Ite, ac certos homines, qui eum conquestivè vestigent, quoquo versum dimittite. Dictum factum. Denique repertus in pago quodam Fv dicto faber cæmentarius Y E U S nomine, pictam faciem ad vivum exhibuit. Hic ergo ad Imperatorem adductus, & in experimentum prudentiæ varijs quæstionibus tentatus statim ostendit, quàm longè corporis habitum animi bona superarent. Nihil vulgare, nihil medium in eo cerneret. Jussus enim aliquid pro publico dicere, de bene morato & bene constituto imperio, de negotiorum ac munerum diversitate, de Regis & civium officijs mutuis disertè perquam atque enucleatè disputavit. Quibus magnâ cum voluptate auditis Imperator illum affatur in hunc modum. Enge, quod bene vertat, Y E E inter omnes Præfectos & magistratus meos tu primus esto. Accipe dignitatem, qua manifesto Cæli judicio & favore contigit tibi. Præceptoris loco mihi eris, nec à meo unquam latere discedes. Hortare, doce, quoties opportunum tibi videbitur; discipulum manè, vesperi, hoc est, semper, dicto audientem habebis, semper majores in virtute progressus optantem. Speculum crede me, continenter abs te poliendum. In profundo flumine periculose me titubantem puta; tu navis, tu naucleris esto. Ego sum instar siccitatis agris; tu instar opportuna

opportuna pluvia pectoris tui fontes aperi, & salutaribus præceptis animum meum humecta. Medicinam, ubi erit necesse, quamvis amaram adhibe. Non proficiunt ad satietatem medicamenta, è quibus voluptas queritur. Quare peccanti ne parce; & adhibita Præfectorum reliquorum ope sic tecum age, ut exemplum perfecta cumulataque virtutu, qua in TANGO avo meo effulsit, in me renovetis. YEUUS imperatorem sub hæc dicta veneratus è more gentis, Scire, ait, quid rectum sit, haud est difficile; sed facere, quod rectum scias, difficillimum. Nam, ut arbor novella directè in alium surgit, si ad aliquod adminiculum admittitur; ita si rex aure secundà excipiat, qua à fidis ministris monetur, facile nominis sui sanctitatem tuebitur, habebitque intentos simul ac promtos ad nutum omnes. Sed nimis longum faciam, utique supra compendij modum, si memorem omnia, quæ de YEO traduntur. Illud tamen hinc licet obiter discas, sub vili lacernâ ingentem nonnunquam animum, magnamque sapientiam latere. Hoc igitur adjutore in imperio multis annis pax fuit tranquilla. Accidit inter hæc res parva quidem, memoriâ tamen haud indigna. Fortè Imperator in avorum suorum aulâ sacris operabatur; cum gallina silvestris superfiliens ansam vasis, quod ad incendendos odores præsto erat, feritatis oblita, impavidè singultire cœpit. Id in triste omen acceptum ab illo, nequid fortè à se violatum esset atque commissum, metuente Quare diligenter in seipsum quæsit, si quâ tenuisset iter à virtute deviû; rectè statuens, ubi causâ publicæ calamitatis consistit in personâ principis. medicationem à capite ordiendam. Hunc talem cum se præberet Imperator; pietatis suæ famâ ad longinquâ etiam loca manante, in omniû animos influxit. Dynastæ quidem, qui ad fines Sinæ occidentalis colebant, ultro seque suasque ditiones sub ejus imperium subjungere, constrictis Sinico more capillis venientes cum interpretibus, amplissimisque donis. Quos omnes Imperator amicè acceptos hortabatur, ut in Sinarum mores atque instituta & immigrarent ipsi, & in suas ditiones inducerent. Id si fecissent, gratius sibi fore, quam si sua omnia ei adcerent.

Ita diutissimè prosperis rebus, ne felicitas esset perpetua, intercessit impotens aliunde dominatio. TIEYUS quidam è regulorum grege, præcipuâ crudelitate imbutus, potestati suæ obnoxios tyrannicè habuit. Eorum sortem miseratus Imperator, monito primùm, sed ad legitimum imperium contumaci per Præfectos suos indixit bellum. Id annos omnino tres variâ fortunâ & ancipiti Marte tenuit;

donec tandem ad justiciam causæ respexit victoria. Victum regulum ad se venire jussit Imperator; optimisque præceptis traductum in melius, in integrum restituit; bello ac pace victor, sed majore in istâ, quàm illo gloriâ,

VIGESIMUS PRIMUS IMPERATOR.
ZUKENGUS.

Imperavit annis VII.

*Cyclo 24. anno
53. ante Chri-
stum 1267.*

ITa tranquillatum à patre imperium ZUKENGUS per manus accepit, tenuitque, licet paternæ felicitati, ut & virtuti longè impar. Nec aliud de eo, quod addam, habeo.

VIGESIMUS SECUNDUS IMPERATOR
ZUKIAUS.

Imperavit annis XXXIII.

*Cyclo 24. anno
6. ante Chri-
stum 1258.*

Hic ZUKENGI frater fuit, & ab hoc & à patre multò magis degener, superbâ, quâ præ se despiciebat omnes; tum libidine vagâ & inconstanti, ut cum Sinis loquar, insignis. Quibus maximè vitij istius familiæ robur concussit, ad imperij reliquias penitus subruendas relicto filio, patrem malis artibus non æquante, solum, sed etiam superante.

VIGESIMUS TERTIUS IMPERATOR
LINSINUS.

Imperavit annis VI.

*Cyclo 25. anno
53. ante Chri-
stum 1225.*

EO enim mortuo, ut voluptatibus se dederet impensius, imperij negotia præfectorum commisit arbitrio, nihil penitus habens, quic-